

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Декан ФІТ
 Савенко О.С.
 « 31 » _____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософські проблеми наукового пізнання

Галузь знань	12 – Інформаційні технології
Спеціальність	125 – Кібербезпека
Рівень вищої освіти	Другий магістерський
Освітньо-професійна програма	Кібербезпека
Обсяг дисципліни	4 кредити ЄКТС
Мова навчання	Українська
Шифр дисципліни	ОЗП.2
Статус дисципліни	Обов'язкова, дисципліна загальної підготовки

Факультет інформаційних технологій

Кафедра кібербезпеки

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни		Кількість годин							Форма семестрового контролю		
			Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, у т.ч. ІРС	Курсовий проєкт	Курсова робота	Залік	Іспит
					Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Семінарські заняття						
Д	1	1	4	120	51	17	-	34	-	69	-	-	-	+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми та стандарту вищої освіти підготовки магістрів зі спеціальності “Кібербезпека”

Програма складена

 _____ д.ф.н., професор _____
 Підпис Вчений ступінь, звання Ініціали, прізвище викладача

Схвалена на засіданні кафедри кібербезпеки

Протокол № 1 від “31” серпня 2022 р.

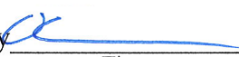
Зав. кафедри кібербезпеки

 Підпис Ініціали, прізвище

Робоча програма розглянута та схвалена Вченою радою факультету інформаційних технологій

Голова Вченої ради факультету

 Підпис Ініціали, прізвище

Хмельницький 2022

ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ

Тип дисципліни	Обов'язкова
Освітній рівень	Другий (магістерський)
Мова викладання	Українська
Семестр	Перший
Кількість встановлених кредитів ЄКТС	4
Форми навчання, для яких викладається дисципліна	Денна

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: *бути здатним* до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, зокрема критично *осмислювати* проблеми інформаційної безпеки та/або кібербезпеки, у тому числі на міжгалузевому та міждисциплінарному рівні; *вміти спілкуватися* з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/ видів економічної діяльності, персоналом, партнерами та іншими особами), зрозуміло і недвозначно *донести* до них власні висновки з проблем інформаційної безпеки та/або кібербезпеки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують; *мати* навички автономного і самостійного навчання, аналізувати власні освітні потреби та об'єктивно оцінювати результати навчання, зокрема для провадження науково-педагогічної діяльності.

Зміст навчальної дисципліни. Філософія пізнання. Особливості наукового пізнання. Наукове знання. Генеза наукового пізнання: історичний аспект. Рівні наукового пізнання. Методи і прийоми дослідження. Динаміка науки, теоретичні моделі розвитку науки. Сучасні концепції наукового пізнання. Наукове пізнання і цінності. Наукове пізнання в системі культури.

Пререквізити – вихідна

Кореквізити – науково-професійна практика

Запланована навчальна діяльність: лекції – 17 год., семінарські заняття – 34 год., самостійна робота – 69 год.; разом – 120 год.

Форми (методи) навчання: пояснювально-ілюстративні, практичні, розвитку критичного мислення, тренінгові, модульно-розвивальні.

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування, тестування, вирішення ситуаційних завдань, публічні виступи (дискусії), підсумковий контрольний захід.

Вид семестрового контролю: іспит.

Навчальні ресурси:

1. Петрук Н.К., Гапченко О.В., Левченко А.В. Філософія науки: навчальний посібник/ Н. Петрук, О. Гапченко, А. Левченко. – Хмельницький: ХНУ, 2018. – 271 с.
2. Семенюк Е. Філософія сучасної науки і техніки: підручник / Е. Семенюк, В. Мельник. – Вид. 3-тє, випр. та допов. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 364 с.
3. Палагнюк М. М. Філософські проблеми наукового пізнання: конспект лекцій/ М. М. Палагнюк. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2018. - 81 с.
4. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
5. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/plage_lib.php.

Викладач: д.ф.н., професор Петрук Н.К.

ВСТУП

Дисципліна «Філософські проблеми наукового пізнання» - складова загальної підготовки магістрів зі спеціальності «Кібербезпека».

Метою викладання є з'ясування особливостей наукового пізнання, його структури; аналіз пізнавальних процедур і методів, які забезпечують продукування нового знання; розуміння механізмів застосування наукового знання в різних сферах людської діяльності.

Предметом дисципліни є природа пізнання, сутність наукового знання, його місце в системі культури і комунікації, наука як особливий спосіб пізнання світу.

Завданням дисципліни є забезпечити набуття компетентностей та досягнення результатів навчання відповідно до Стандарту вищої освіти та освітньо-професійної програми підготовки магістрів зі спеціальності «Кібербезпека»:

компетентності:

КЗЗ. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).

КФ10. Здатність провадити науково-педагогічну діяльність, планувати навчання, контролювати і супроводжувати роботу з персоналом, а також приймати ефективні рішення з питань інформаційної безпеки та/або кібербезпеки.

результати навчання:

РН5. Критично осмислювати проблеми інформаційної безпеки та/або кібербезпеки, у тому числі на міжгалузевому та міждисциплінарному рівні, зокрема на основі розуміння нових результатів інженерних і фізико-математичних наук, а також розвитку технологій створення та використання спеціалізованого програмного забезпечення.

РН15. Зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки з проблем інформаційної безпеки та/або кібербезпеки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтують до персоналу, партнерів та інших осіб.

РН17. Мати навички автономного і самостійного навчання у сфері інформаційної безпеки та/або кібербезпеки і дотичних галузей знань, аналізувати власні освітні потреби та об'єктивно оцінювати результати навчання.

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: *бути здатним* до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, зокрема критично *осмислювати* проблеми інформаційної безпеки та/або кібербезпеки, у тому числі на міжгалузевому та міждисциплінарному рівні; *вміти спілкуватися* з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/ видів економічної діяльності, персоналом, партнерами та іншими особами), зрозуміло і недвозначно *доносити* до них власні висновки з проблем інформаційної безпеки та/або кібербезпеки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтують; *мати* навички автономного і самостійного навчання, аналізувати власні освітні потреби та об'єктивно оцінювати результати навчання, зокрема для провадження науково-педагогічної діяльності.

СТРУКТУРА ЗАЛКОВИХ КРЕДИТІВ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Кількість годин відведених на:		
	лекції	семінарські заняття	самостійну роботу
Тема 1. Філософія пізнання	2	4	8
Тема 2. Особливості наукового пізнання. Наукове знання	2	4	8
Тема 3. Генеза наукового пізнання: історичний аспект	2	4	8
Тема 4. Рівні наукового пізнання	2	4	8
Тема 5. Методи і прийоми дослідження	2	4	8
Тема 6. Динаміка науки, теоретичні моделі та закономірності розвитку науки	2	4	8
Тема 7. Сучасні концепції наукового пізнання	2	4	8
Тема 8. Наукове пізнання і цінності	2 (2/1)*	2	5 (4/6)*
Тема 9. Наукове пізнання в системі культури	2 (2/1)*	4	8
Разом:	17 (18/16)*	34	69 (68/70)*

* За чисельником / за знаменником (розрахунок здійснюється відповідно до розкладу занять)

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотація	Години
1	<p>Тема 1. Філософія пізнання Специфіка філософського підходу до наукового пізнання. Філософія пізнання і формування нового наукового світогляду. Наука як специфічна форма наукового пізнання. Соціокультурна обумовленість наукового пізнання. Нове розуміння місця наукового знання в культурі. Інформаційна революція і наукове пізнання. Мислення і наукове пізнання. Позитивістська філософія і спроби методологічного обґрунтування наукового пізнання. Літ.: [1, с. 10-30]</p>	2
2	<p>Тема 2. Особливості наукового пізнання. Наукове знання Наукове пізнання як форма людської діяльності. Наукове пізнання і культурний контекст. Сутність наукового знання. Знання та інформація. Класифікація форм знання. Особливості наукового знання. Критерії наукового знання. Функції наукового знання. Опис, розуміння, пояснення, передбачення. Суб'єкт і об'єкт наукового пізнання. Будова і динаміка наукового знання. Природниче, гуманітарне, технічне знання в структурі наукового знання. Фундаментальне та прикладне знання. Наукове знання в інформаційному суспільстві. Літ.: [2, с. 27-45], [3, с. 4-53]</p>	2
3	<p>Тема 3. Генеза наукового пізнання: історичний аспект Донаукове знання і стихійно-емпіричне пізнання. Наукове знання в культурі стародавньої Греції. Становлення науки як теоретичної діяльності. Специфіка наукового мислення та уявлення про природу в середні віки. Світоглядні основи наукового пізнання в добу Відродження. Вплив наукової революції XVI - XVII ст. на розвиток науки. Зміна уявлень про метод наукового пізнання: класична, некласична, постнекласична наука. Наукове пізнання і нове світорозуміння в сучасному світі. Літ.: [2, с. 45-121]</p>	2
4	<p>Тема 4. Рівні наукового пізнання Основні структурні елементи наукового пізнання. Емпіричне пізнання. Теоретичний рівень пізнання та його специфіка. Чуттєве та раціональне в пізнанні. Метатеоретичний рівень пізнання. Парадигмальний рівень дослідження. Філософські засади науки як підвалини наукового пізнання. Система теоретичних засад наукового пізнання. Стиль наукового мислення як система методологічних принципів і нормативів. Форми наукового пізнання. Літ.: [1, с. 35-47]</p>	2
5	<p>Тема 5. Методи і прийоми дослідження Поняття наукового методу та його значення для науки. Методика дослідницької роботи. Класифікація методів. Наукові методи емпіричного дослідження. Порівняння, спостереження, вимірювання, експеримент. Методи теоретичного дослідження. Абстрагування, ідеалізація, уявний експеримент, гіпотетико-дедуктивний метод, аксіоматичний метод. Загальнологічні методи: аналіз, синтез, індукція, узагальнення, аналогія, моделювання, формалізація. Системний підхід у науковому пізнанні. Структурно-функціональний аналіз у соціально-гуманітарних науках. Літ.: [3, с. 53-87]</p>	2

6	<p>Тема 6. Динаміка науки, теоретичні моделі та закономірності розвитку науки Основні теоретичні моделі розвитку науки. Специфіка кумулятивного та антикумулятивного підходу до науки. Класичний фундаменталізм в історії науки. Діалектико-матеріалістична модель розвитку науки. Концепція зростання наукового знання К. Поппера. Концепція історичної динаміки науки Т. Куна. Методологія науково-дослідницьких програм І. Лакатоса. “Методологічний анархізм” П. Фейєрабенда. Сучасне наукове пізнання і проблема наступності наукових знань. Загальні закономірності розвитку наукового пізнання. Літ.: [2, с. 229-253], [3, с. 87-137]</p>	2
7	<p>Тема 7. Сучасні концепції наукового пізнання Наукове пізнання як фактор цивілізаційного розвитку. Наукове пізнання і формування нового світобачення у сучасному світі. Синергетика як нова стратегія наукового пошуку. Теорія самоорганізації і методологія пізнання когнітивних, природних і соціальних систем. Глобальний еволюціонізм у системі наукового знання. Міждисциплінарний синтез знань у науковому дослідженні. Формування нової парадигми гуманітарної науки і методологія соціально-гуманітарного пізнання. Літ.: [2, с. 253-329]</p>	2
8	<p>Тема 8. Наукове пізнання і цінності Пізнання і цінності: співвідношення істинності та цінності. Цінності та оцінка. Роль ідеалу в науковому пізнанні. Соціальні, моральні, естетичні, культурні ціннісні орієнтації та їх роль у науковому пізнанні. Осмислення взаємозв'язку наукових і соціальних цінностей як умова розвитку сучасної науки. Ціннісно-нормативні структури наукового пізнання. Етика науки. Естетичні критерії наукового дослідження. Літ.: [2, с. 329-353], [3, с. 87-137]</p>	2 (2/1)*
9	<p>Тема 9. Наукове пізнання в системі культури Вплив культурно-історичних факторів на розвиток наукового пізнання. Роль соціальних та антропологічних факторів у розвитку наукового пізнання. Принцип історичності. Наукове пізнання й інші феномени культури. Природа і розвиток наукового пізнання в соціокультурному контексті. Наукове пізнання і релігія. Наукове пізнання і мистецтво. Наука і альтернативні форми знання. Наукове пізнання і суспільство. Літ.: [1, с. 50-100], [2, с. 329-353]</p>	2 (2/1)*
Разом за семестр:		17 (18/16)*

* За чисельником / за знаменником (розрахунок здійснюється відповідно до розкладу занять)

Зміст семінарських занять

№ п/п	Теми семінарських занять	Кількість годин
1	Тема 1. Філософія пізнання Літ.: [1, с. 10-30]	4
2	Тема 2. Особливості наукового пізнання. Наукове знання Літ.: [2, с. 27-45], [3, с. 4-53]	4
3	Тема 3. Генеза наукового пізнання: історичний аспект Літ.: [2, с. 45-121]	4
4	Тема 4. Рівні наукового пізнання Літ.: [1, с. 35-47]	4
5	Тема 5. Методи і прийоми дослідження Літ.: [3, с. 53-87]	4
6	Тема 6. Динаміка науки, теоретичні моделі та закономірності науки Літ.: [2, с. 229-253], [3, с. 87-137]	4
7	Тема 7. Сучасні концепції наукового пізнання Літ.: [2, с. 253-329]	4
8	Тема 8. Наукове пізнання і цінності Літ.: [2, с. 329-353], [3, с. 87-137]	2
9	Тема 9. Наукове пізнання в системі культури. Література: [1, с. 50-100], [2, с. 329-353] <i>Підсумкове тестування</i>	4
Разом за семестр:		34

Зміст самостійної (у т.ч. індивідуальної) роботи

Об'єм самостійної роботи з дисципліни становить 69 годин. Він включає опрацювання лекційного матеріалу та літературних джерел, підготовку до тестування, підготовку до семінарських занять. Керівництво самостійною роботою здійснює викладач згідно з розкладом консультацій в позаурочний час.

№ тижня	Теми самостійної роботи	Кількість годин
1	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми 1. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі. 3. Підготовка до семінарського заняття №1.	4
2	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми 1. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі.	4
3	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми 2. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі. 3. Підготовка до семінарського заняття №2.	4
4	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми 2. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі.	4
5	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми 3. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі. 3. Підготовка до семінарського заняття №3.	4
6	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми 3. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі.	4
7	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми 4. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі. 3. Підготовка до семінарського заняття №4.	4
8	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми 4. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі.	4
9	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми 5. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі. 3. Підготовка до семінарського заняття №5.	4
10	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми 5. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі.	4
11	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми 6. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі. 3. Підготовка до семінарського заняття №6.	4
12	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми 6. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі.	4
13	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми 7. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі. 3. Підготовка до семінарського заняття №7.	4
14	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми 7. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі.	4
15	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми 8. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі. 3. Підготовка до семінарського заняття №8.	4
16	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми 8. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі.	5 (4/6)*
17	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми 9. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі. 3. Підготовка до семінарського заняття №9. 4. Підготовка до підсумкового тестування	4
Разом за семестр:		69 (68/70)*

* При плануванні лекцій за чисельником/за знаменником (розрахунок здійснюється відповідно до розкладу занять)

ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Процес вивчення дисципліни здійснюється на основі використання як традиційних, так і сучасних методів навчання. Лекції проводяться традиційним чином: як викладання матеріалу лектором в аудиторії, а семінарські заняття - шляхом дискурсу, організації діалогу із магістрантами, проведення тест-контролів з використанням ІТ-технологій, вирішення ситуаційних завдань. Метою навчання є становлення філософської та інтелектуальної культури магістрантів, формування чіткої світоглядної позиції молодого людини в сучасному світі.

Застосовувані при викладанні дисципліни методи навчання сприяють розвитку у студентів навичок *soft skills*: обговорення проблемних питань під час семінарських занять, проведення таких занять в діалозі з викладачем і групою сприяють формуванню і удосконаленню вмінь публічних виступів, емпатичного слухання, відстоювання власної точки зору, самоаналізу і самокритики; адаптованість, вміння користуватися інтернет-ресурсами та іншими джерелами інформації, синтезувати та критично осмислювати інформацію з різних джерел передбачені специфікою дисципліни; чітко визначені і надані в силабусі терміни проходження контрольних точок і відпрацювання заборгованостей сприяють розвитку пунктуальності, здатності до самоорганізації та управління часом (тайм-менеджменту).

При вивченні дисципліни можуть бути зараховані результати навчання, здобуті у неформальній освіті. Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, реалізується згідно з чинним законодавством і регулюється Положенням про порядок визнання та перерахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється під час семінарських занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочим планом дисципліни.

При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- семінарські заняття (вирішення ситуаційних завдань, публічні виступи (дискусії), усне опитування);
- тестування.

Семестровий контроль проводиться у формі іспиту. При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контрольного заходу.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

Оцінювання академічних досягнень студента здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота									Контрольні заходи	Семестровий контроль	
Семінарські заняття									Тестовий контроль:	Іспит	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	Т 1-9	Т 1-9	
ВК:									0,4	0,2	0,4

Умовні позначення: Т – тема дисципліни; ВК – ваговий коефіцієнт.

Оцінювання тестових завдань. Тематичний тест для кожного студента складається з двадцяти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 20.

Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою.

Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту,

представлена у нижченаведеній таблиці.

Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту

Сума балів за тестове завдання	1–7	8–10	11–16	17–20
Оцінка за 4-ри бальною шкалою	2	3	4	5

На тестування відводиться 20 хвилин (для закритої форми тестів – по одній хвилині на кожне завдання). Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. При цьому усі граfi для відповідей мають бути заповнені цифрами, що відповідають правильним, на погляд студента, відповідям. Через 20 хвилин студенти здають викладачу завдання з талонами відповідей.

Тестування студент може також пройти і в онлайн режимі в модульному середовищі для навчання MOODLE.

Оцінку за тестування викладач проставляє в електронний журнал дисципліни не пізніше ніж через десять днів після проведення заходу.

Для семінарських занять викладач встановлює обов'язковий мінімум оцінок, які має отримати студент впродовж семестру, щоб виконати програму дисципліни.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за наведеними в таблиці критеріями оцінювання знань.

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вмiло використовує понятійний апарат; умiє пов'язувати теорiю з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає, логічний виклад відповіді державною мовою (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними інструментами. Студент не вагається при видозміні запитання, вмiє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив двi-три несуттєві похибки.
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом і фаховою термінологією, орієнтується у вивченому матеріалі; свiдомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента будується на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив двi-три несуттєві помилки.
Задовiльно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що

	дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Якщо студент отримав негативну оцінку за певним видом робіт, то він має перездати її в установленому порядку, але обов'язково до терміну наступного контролю.

У випадку, коли студент не виконав індивідуальний план з дисципліни у заплановані терміни без поважних причин, то під час відпрацювання заборгованості при позитивній відповіді йому виставляється оцінка «задовільно».

Студент, який у встановлені терміни не виконав індивідуальний план поточної роботи з дисципліни повністю або частково, до здачі підсумкового контрольного заходу не допускається.

Студент, який набрав позитивний середньозважений бал за поточну роботу і не здав підсумковий контрольний захід (іспит), вважається невстигаючим.

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу.

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання	
A	4,75–5,00	5	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків
B	4,25–4,74	4	Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4	Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ЗДОБУТИХ СТУДЕНТАМИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

1. Мета, завдання і зміст курсу «Філософські проблеми наукового пізнання».
2. Філософія пізнання як галузь філософії.
3. Взаємодія наукового і філософського знання.
4. Позитивізм. Концепція наукового пізнання в «першому» позитивізмі.
5. Емпіріокритицизм (другий позитивізм). Проблема філософського обґрунтування пізнання.
6. Неопозитивістська методологія наукового пізнання. Принцип верифікації.
7. Моделі розвитку науки в сучасній філософії.
8. Концепція зростання знань К. Поппера.
9. Концепція історичної динаміки науки Т. Куна. Поняття парадигми.
10. Концепція науково-дослідницьких програм І. Лакатоса.
11. «Анархістська епістемологія» П. Фейєрабенда.
12. Проблема наступності наукових знань (Дж. Голтон, М. Полані, С. Тулмін).
13. Сутність пізнання: пізнання як відображення.
14. Специфіка філософського підходу до наукового пізнання. Особливості наукового пізнання.
15. Сутність знання. Знання та інформація.
16. Класифікація форм знання. Наукове знання.
17. Функції наукового знання.
18. Будова і класифікація наукового знання.
19. Структура наукового пізнання.
20. Емпіричний рівень наукового пізнання.
21. Теоретичний рівень наукового пізнання.
22. Стратегії наукового дослідження в постнекласичній науці.
23. Наука як форма наукового пізнання.
24. Пізнання і формування наукової картини світу.
25. Історичні етапи розвитку науки. Передумови виникнення науки.
26. Наукове знання в античній культурі.
27. Наукове мислення і середньовічна картина світу.
28. Філософське та наукове знання в добу Відродження.
29. Наукова революція XVI - XVII ст. і зміна уявлень про наукове пізнання.
30. Загальнологічні методи наукового пізнання.
31. Наукова революція кінця XIX - початку XX ст. і особливості наукового пізнання.
32. Наукове пізнання як соціокультурний феномен.
33. Форми наукового пізнання.
34. Особливості соціально-гуманітарного пізнання.
35. Методологія гуманітарного пізнання.
36. Проблема розуміння та інтерпретації тексту в герменевтиці.
37. Філософські засади науки.
38. Наукова картина світу.
39. Наукове пізнання, стиль наукового мислення та його конкретно-історична специфіка.
40. Поняття наукового методу та його значення для науки.
41. Особливості гіпотетико-дедуктивного методу дослідження.
42. Наукові методи емпіричного дослідження.
43. Значення експерименту в науковій діяльності.
44. Наукові методи теоретичного дослідження.
45. Сучасна методологія наукового пізнання.
46. Абстрагування, ідеалізація, формалізація, аксіоматичний метод у науковому дослідженні.
48. Гіпотеза як форма теоретичного знання.
49. Аналіз і синтез.
50. Індукція і дедукція.
51. Аналогія, моделювання.

52. Пізнання і цінності.
53. Істинність і цінність. Наукові і соціальні цінності.
54. Сцієнтизм і антисцієнтизм про місце наукового пізнання в культурі.
55. Етика науки. Нормативні основи науки.
56. Наукове пізнання як феномен культури.
57. Класифікація методів наукового пізнання.
58. Наукове пізнання і релігія, філософія і право.
59. Наукове пізнання і сучасний глобалізований світ.
60. Проблема, факт як форми наукового пізнання.
61. Теорія. Концепція. Ідея.
62. Роль математики у розвитку сучасної науки. Побудова математизованих теорій і наукове пізнання.
63. Специфіка технічного, гуманітарного і природничого пізнання.
64. Методологія гуманітарного пізнання.
65. Зміна уявлень про наукове пізнання в інформаційному суспільстві.
66. Філософія як рефлексія над науковим пізнанням.
67. Системний підхід у науковому дослідженні. Як впливає системний підхід на характер наукових досліджень у галузі інформаційних технологій?
68. Когнітивні та соціальні цінності: взаємодія та пріоритети в пізнанні
69. Сучасні інформаційні технології і сучасний світ: гуманістичної свідомості як вимога сучасності.
70. Вплив інформаційних технологій на розвиток науки.
71. Наукове пізнання в системі культури. Соціокультурна обумовленість наукового пізнання.
72. Моделювання як науковий метод. Математичне моделювання.
73. Наукове знання, його особливості.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний процес з дисципліни «Філософські проблеми наукового пізнання» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, викладачами кафедри видано:

1. Петрук Н.К., Гапченко О.В., Левченко А.В. Філософія науки: навчальний посібник. Хмельницький: ХНУ, 2018. 271 с.
2. Філософські проблеми наукового пізнання: методичні вказівки до семінарських занять для студентів комп'ютерних та радіотехнічних спеціальностей (освітній рівень – магістр)/ Н.К. Петрук, О.В. Гапченко, В.М. Гоцуляк, А.В. Левченко. Хмельницький: ХНУ, 2019. 26 с.
3. Філософські проблеми наукового пізнання: методичні рекомендації до самостійного вивчення дисципліни для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету інформаційних технологій/ Петрук Н.К., Гапченко О.В., Гоцуляк В.М., Мудраков В.В., Лютко Н.В. (електр. вид.). Хмельницький, 2022.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Петрук Н.К., Гапченко О.В., Левченко А.В. Філософія науки: навчальний посібник/ Н. Петрук, О. Гапченко, А. Левченко. Хмельницький: ХНУ, 2018. 271 с.
2. Семенюк Е. Філософія сучасної науки і техніки: підручник/ Е. Семенюк, В. Мельник. – Вид. 3-тє, випр. та допов. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с.
3. Ханстантинов В.О. Філософія науки: курс лекцій/ В.О. Ханстантинов. Миколаїв: МНАУ, 2017. 188 с.
4. Палагнюк М. М. Філософські проблеми наукового пізнання: конспект лекцій/ М. М. Палагнюк. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2018. 81 с.
5. Петрук Н.К. Гуманітарна освіта в глобальному світі// Філософсько-гуманітарні читання. Вип.3. Дніпропетровськ, 2016. С.38-44.
6. Петрук Н.К., Гапченко О.В. Етичні виміри наукової діяльності// Актуальні проблеми філософії та соціології. 2022. Вип.35. С.39-43.
7. Mizrahi M. The History of Science as a Graveyard of Theories: A Philosophers' Myth?// International Studies in the Philosophy of Science. 2016. 30 (3). P. 263-278.
8. Ashton Z. & Mizrahi M. Show Me the Argument: Empirically Testing the Armchair Philosophy Picture// Metaphilosophy. 2018. 49 (1-2). P. 58-70.
9. Saatsi J. Historical Inductions, Old and New// Synthese. 2015. P.1-15.
10. Ludwig D. Hysteria, Race, and Phlogiston. A Model of Ontological Elimination in the Human Sciences// Studies in History and Philosophy of Science Part C: Studies in History and Philosophy of Biological and Biomedical Sciences. 2014. P. 45 (1):68-77.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Модульне середовище для навчання (розміщені усі необхідні матеріали з дисципліни, в тому числі завдання для поточного та семестрового контролю знань). Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
2. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/plage_lib.php.